

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การเล่นพนันเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์รู้จักเล่นกันมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และจัดได้ว่าเป็นการสนทนารูปแบบหนึ่ง ปรากฏให้เห็นในทุกเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และทุกระดับอารยธรรม จนถือว่าเป็นปรากฏการณ์สากล การเล่นพนันมีวิวัฒนาการมาตามลำดับ จากยุคหินที่มนุษย์รู้จักเอากบวทรายมาทาสีแล้วขว้างไปที่ข้อต่อของสัตว์เรื่อยมาจนมีการกำหนดเป็นกฎเกณฑ์เป็นกติกาที่ซับซ้อน วิธีการเล่นและรูปแบบที่หลากหลาย เล่นได้เสียเป็นจำนวนมาก บางประเทศก็ออกกฎหมายให้มีการเล่นได้อย่างเสรีเพื่อหาเงินเข้ารัฐ จนถึงยุคโลกาภิวัตน์ การเล่นพนันได้วิวัฒนาการจนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก เล่นพนันได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเล่นพนัน จนทำให้การเล่นแพร่สะพัดมากยิ่งขึ้น

การเล่นพนันมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในสังคมไทยการเล่นพนันนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์ ซึ่งล้วนเป็นความยุ่งยากของสังคมและนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมประเภทอื่นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ตลอดจนการปล้นและฆ่ากันตาย ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีแต่ความเลวร้ายและสูญเสีย นับแต่เสียทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง เสียสุขภาพตลอดจนถึงเสียชีวิตสอดคล้องกับถ้อยคำที่เตือนกันทั่วไปในสังคมว่า "โจรปล้นสิบครั้งไม่เท่าไฟไหม้ครั้งเดียว ไฟไหม้สิบครั้งไม่เท่ากับการเล่นพนัน" การเล่นพนันในสังคมไทยเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 อย่างชัดเจนว่า ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มีการเล่นหรือเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่น รวมทั้งการเล่นพนันซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายกำหนดอัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้ 3 ลักษณะ คือ ปรับ จำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ ทว่าก็ยังมีคนอีกเป็นจำนวนมากที่ยัง

ลุ่มหลงไม่เกรงกลัวกฎหมาย บางแห่งจัดให้มีการเล่นพนันในลักษณะเป็นปอนาใหญ่ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาลเมืองเลย จากสถิติการจับกลุ่มจะเห็นว่าในเขตเทศบาลมีสถิติการจับกุมคดีการพนันสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับคดีอื่น ๆ

การเล่นพนันกับอาชีพตำรวจ ในฐานะที่ผู้วิจัยรับราชการเป็นตำรวจและมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษากฎหมาย การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงมีภารกิจต้องรับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมรวมทั้งการเล่นพนันด้วย จากประสบการณ์ที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนไม่น้อยที่ต้องมีวามอง ถูกลงโทษ ถูกพักหรือถูกออกจากราชการ เนื่องจากไปมีส่วนร่วมในการให้ความคุ้มครองผู้ลักลอบเล่นการพนัน โดยได้รับค่าตอบแทนในทางมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นบางคนยังมองการพนันว่าเป็นวิธีหาเงินได้มาก ง่ายและไม่สิ้นเปลืองเวลา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนันและปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย ว่าทำไมประชาชนจึงชอบเล่นการพนัน มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเล่นพนัน รวมทั้งข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดมาตรการในการวางแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

5.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย

5.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย

5.2 กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

ในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีหลายทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการพิจารณากรอบแนวคิด ได้แก่ แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน แนวคิดที่ว่าด้วยอาชญากรรม แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการเล่นพนันในสังคมชนบท แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์และทฤษฎีการแลกเปลี่ยน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น 22,520 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณใช้ตัวอย่าง 394 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เล่นการพนันและกลุ่มที่ไม่เล่นการพนัน กลุ่มละ 197 คน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลที่เป็นลักษณะทางสังคม
- ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลที่เป็นลักษณะทางจิตวิทยา
- ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของการเล่นพนัน พฤติกรรมการเล่นพนัน

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เริ่มเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 มกราคม 2538 ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา 380 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 394 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.45

5.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ได้นำมาลงรหัสตัวเลขทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการแจกแจงความถี่ (Frequencies) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นพนัน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

5.4 สรุปผลการวิเคราะห์

5.4.1 พฤติกรรมการเล่นพนัน

5.4.1.1 ความถี่หรือความถี่ในการเล่น เช่น มาก ปานกลาง ไม่เล่น กำหนดตามค่าเฉลี่ย (Mean) ไม่เล่น = 0 เล่นปานกลาง = 1-3 เล่นมาก = 4-52 (ค่า Mean ที่ได้เท่ากับ 2.62)

5.4.1.2 ประเภทของการพนันที่นิยมเล่นได้กำหนดไว้ 5 ประเภท คือ

สลากกินรวบ

สล็อตเกอร์

ไฮโลว์

ชกมวย

ไพ่

5.4.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนัน

5.4.2.1 ปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า

(1) อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 1

(2) เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2

(3) การศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 3

(4) ฐานะทางเศรษฐกิจ (รายได้) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นในส่วนที่เป็นความถี่ของการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันในส่วนที่เกี่ยวกับชนิดหรือประเภทของการพนันที่ชอบเล่นของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

(5) อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 5

5.4.2.2 ปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย สภาพครอบครัว อิทธิพลของกลุ่ม และการขัดเกลาทางสังคม พบว่า

(1) สภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 6

(2) อิทธิพลของกลุ่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 7

(3) การขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 8

5.4.2.3 ปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย การคาดหวัง ความพึงพอใจ การตระหนักในด้านศีลธรรม และการตระหนักใน

ด้านกฎหมาย พบว่า

(1) ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 9

(2) ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 10

(3) ความตระหนักในด้านศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 11

(4) ความตระหนักในด้านกฎหมายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันของประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 12

5.5 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

5.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

ผลการศึกษาริจัยแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนัน มีเพียงฐานะทางเศรษฐกิจเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนัน ส่วนคุณลักษณะทางสังคมและคุณลักษณะทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย สภาพครอบครัว อิทธิพลของกลุ่ม การขัดเกลาทางสังคม ความคาดหวัง ความพึงพอใจ การตระหนักในด้านศีลธรรม และการตระหนักในด้านกฎหมาย ทุกตัวแปรก็ล้วนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนัน ซึ่งหากจะพิจารณาทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการศึกษาริจัยครั้งนี้ จะพบว่าทุกทฤษฎีสามารถนำมาอธิบายได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ได้อธิบายลักษณะของการกระทำของสมาชิกใน

ชุมชนว่าสมาชิกมีความสมัครใจที่จะเข้าไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการกระทำที่ไปสู่จุดหมายต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคม เช่น บรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม และเงื่อนไขอื่น ๆ ระบบสังคมจะสามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้ต้องประกอบด้วย การมีวัตถุประสงค์ มีการปรับตัว มีการบูรณาการ และมีการจัดการกับความตึงเครียดโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทำให้สังคมเกิดวัตถุประสงค์ที่จะหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพ เมื่อไม่มีรายได้ก็มีความตึงเครียด จึงปรับตัวเพื่อเล่นพนันผสมผสานกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และก็เพื่อให้มีรายได้นั่นเอง นอกจากนี้ทฤษฎีการจูงใจที่กล่าวหาว่ามนุษย์มีความต้องการในลักษณะต่าง ๆ ก็ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ และการแสวงหาความร่ำรวยจากการเล่นพนันก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความต้องการด้านอื่นๆ นอกจากนี้ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ยังได้อธิบายถึงการจัดระเบียบทางสังคมในรูปแบบที่มนุษย์แสดงละครต่อกัน ซึ่งเป็นการกระทำที่เข้าตัวทราบเป็นอย่างไรว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะกิจกรรมที่จะแสวงหาการเสี่ยงได้เสี่ยงเสีย และสุดท้ายเป็นทฤษฎีการแลกเปลี่ยนซึ่งได้กล่าวถึงมนุษย์ไว้ว่ามนุษย์มีการกระทำต่อกันโดยพิจารณาจากรางวัล ความพอใจ ก้าวร้าว ต้นทุน การเล่นพนันถือว่าเป็นการแสวงหาก้าวร้าวจากต้นทุนที่ลงไป ซึ่งแต่ละคนคาดหวังว่าจะได้รับผลกำไร อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลเมืองเลย จึงอาจจะไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมของประชากรได้ทั่วประเทศ ดังนั้นควรมีการนำทฤษฎีดังกล่าวไปศึกษาประชากรกลุ่มอื่น เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงและสามารถใช้อธิบายพฤติกรรมของสังคมไทยในภาพรวมได้

5.5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นพนันพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นพนันทั้งในด้านความถี่ในการเล่นและประเภทของการพนันที่ชอบเล่น ซึ่งผู้บริหารตั้งแต่ระดับกำหนดนโยบายลงมาถึงผู้ปฏิบัติควรรักษาความสนใจและพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายในเรื่องการเล่นพนันให้ชัดเจน ด้วยประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อว่าการเล่นพนันแพร่สะพัดเพราะรัฐมีส่วนสนับสนุน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่น การออกสลากกินแบ่งรัฐบาล การอนุญาตจัดตั้งสมาคมให้เล่นสล็อตเกอร์ได้ การอนุญาตให้มีการชกมวย การผลิตอุปกรณ์การเล่นไฮโลว์ ไพ่ รวมทั้งการอนุญาตให้เล่นพนันไพ่บางประเภท เป็นต้น
2. ควรให้มีการแก้ไขปัญหการศึกษาอย่างจริงจัง โดยขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น และทั้งควรพิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยเฉพาะประชากรที่มีอายุ 14-20 ปีชอบเล่นพนันมาก ซึ่งอายุอยู่ในวัยเรียน ทางสถานศึกษาควรหากิจกรรมอื่นให้เด็กเยาวชนทำ เพื่อให้ละความสนใจจากอบายมุข
3. ควรเน้นการกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เพื่อยกระดับฐานะของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เลิกลุ่มหลงและเพ้อฝันในสิ่งที่มองไม่เห็น
4. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเลิกเล่นพนันตามงานประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งงานศพ และงานอยู่กรรม
5. กวดขันข้าราชการให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และลงโทษอย่างจริงจังเมื่อพบการกระทำผิด เช่น เล่นพนัน หรือมีพฤติการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเล่นพนัน
6. กวดขันเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในด้านการปราบปรามให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง กวดขันสถานบริการ สมาคม หรือสถานที่อื่น ๆ ซึ่งจัดให้มีการเล่นพนันให้ปฏิบัติตามระเบียบเงื่อนไข และกติกาตามใบอนุญาต
7. ควรกำหนดมาตรการทางสังคมเพื่อลงโทษผู้ที่ชอบเล่นพนันเป็นอาชญากรรม และไม่ควรรีความเคมหยกย่องผู้ที่มีประวัติร่ำรวยมาจากการเล่นพนัน หรือเปิดบ่อน

5.5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.5.3.1 ควรให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการเล่นพนันในทางลึก โดยเฉพาะในการเล่นพนันที่เป็นขบวนการ

5.5.3.2 ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของการเล่นพนันต่อการพัฒนา

5.5.3.3 ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเล่นพนัน

5.5.3.4 ควรศึกษาถึงแนวโน้มของรูปแบบการเล่นพนันในยุคโลกาภิวัตน์